

بررسی نقش آلودگی هوا و صوت در برنامه ریزی و مدیریت شهری

سیدعلی ضیایی^۱، حسین حسین دخت^۲، هاشم امینی طوسی^۳

۱-دانشگاه فردوسی مشهد

۲-واحد بین الملل دانشگاه فردوسی مشهد

۳-دانشگاه فردوسی مشهد

hhosseindokht@gmail.com

خلاصه

آلودگی های زیست محیطی از جمله ی مهمترین مشکلات فراروی کلانشهرها در سرتاسر جهان هستند که از این میان، آلودگی هوا و آلودگی صوتی همانند سایر آلودگی های زیست محیطی، از نتایج گسترش شهرها و صنایع، بدون در نظر گرفتن آثار زیست محیطی آن است. با توجه به گستره وسیع حوزه های مرتبط با مدیریت و کاهش آلاینده های زیست محیطی، تجربیات و مطالعات قبلی در این حوزه به تفصیل بررسی شده و نتایج کاربردی برای تصمیم سازی در حوزه مدیریت شهری در ادامه آورده خواهد شد. در جهت مرتفع کردن مشکل آلودگی هوا و آلودگی صوتی، روش هایی در حوزه طراحی روسازی ها، گسترش سامانه های حمل و نقل پاک، فرهنگ سازی و ورود به حوزه های آموزشی در خصوص کنترل آلودگی هوا و صدا و مسائلی از این دست با محوریت کلانشهر تهران، ارائه خواهد شد.

کلمات کلیدی: آلودگی هوا، آلودگی صوت، برنامه ریزی شهری، آلودگی زیست محیطی

۱. مقدمه

مساله اساسی مدیریت محیط زیست در کلانشهر ها و به خصوص آلودگی های صوتی و هوا، مدیریت منابع آلاینده و اجرای طرح های بهسازی زیست محیطی است. برخی محققین سعی کرده اند تا الزامات و سیاست های کاهش آلودگی هوا در قوانین برنامه ای کشور را مورد بازنگری قرار دهد [۱] که ایشان، آخرین راهکار را در اعمال جریمه برای کنترل آلودگی صدا و هوا دانسته است. وضعیت حقوقی آلودگی صوتی در ایران نیز مورد بحث قرار گرفته و نتیجه گیری شده است که قوانین و مقررات موجود در خصوص آلودگی صوتی در کشور از جامعیت لازم برخوردار نمی باشد [۲]. قوانین زیست محیطی در رابطه با آلودگی هوا و صوت در کلان شهر تهران نیاز به بازنگری جدی دارند [۳]. در سایر مطالعات سعی شده است تا ابزارهای مدیریتی برای حل معضل زیست محیطی تهران ناشی از بخش حمل و نقل چاره اندیشی شود. بعنوان مثال نقش و جایگاه حقوقی تجارت الکترونیک در کاهش آلودگی هوای کلان شهر تهران مطرح شده است و نتیجه گیری شده که در صورت توسعه تجارت الکترونیک در کلان شهر تهران می توان حدود ۲ درصد از کل انتشارات ناشی از بخش حمل و نقل را کاست [۴]، [۵]. مباحث ریزتر که اثرات جزئی در کاهش آلودگی هوای تهران را بدنبال خواهد داشت از طریق بررسی کنترل تبخیر بنزین در جایگاه های سوخت رسانی نیز مورد توجه واقع شده است [۶]، [۷]. در بخش دیگری از مطالعات سعی شده است تا منابع ثابت تولید آلودگی نظیر نیروگاه ها مورد بررسی قرار گیرند [۸]. حتی قبل از آزاد سازی یارانه های بنزین، محققین متعددی سعی در برآورد اثر اعمال سیاستهای حذف یارانه انرژی در کاهش آلاینده های هوا در بخش حمل و نقل تهران داشته اند [۹]، [۱۰]. گروهی از محققین نیز سعی داشته اند تا با معرفی گونه های مناسب بمنظور توسعه فضای سبز شهری، موضوع آلودگی های زیست محیطی کلان شهر تهران را مورد تحقیق و تفحص قرار دهند [۱۱]، [۱۲]، [۱۳]. سال ها است که وسایل نقلیه شخصی بخش عمده ای از شبکه خیابانی را در مالکیت خود گرفته است و هم برای خود و هم دیگران مشکل ساز شده اند. به نظر این پژوهشگران

^۱ عضو هیات علمی گروه عمران

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی عمران محیط زیست

^۳ کارشناس مهندسی عمران